



Sygn. akt IV KK 266/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Marek Siwek

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

w sprawie **A. D.**

skazanego z art. 280 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2020 r. w Izbie Karnej,

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.),

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 14 listopada 2017 r., sygn. akt VII Ka (...),

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w S.

z dnia 24 lipca 2017 r., sygn. akt III K (...),

**I. uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy
wyrok Sądu Rejonowego w S.;**

**II. postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego
umarza;**

III. kosztami sądowymi w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S. z dnia 24 lipca 2017 r. w stosunku do skazanego A. D. na mocy przepisu art. 91 § 2 k.k. połączono kary pozbawienia wolności: jednostkową — orzeczoną prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 23 marca 2012 r. sygn. IX K [...] /11 oraz łączną — orzeczoną prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. III K [...] /16, a w ich miejsce została orzeczona przez sąd kara łączna dwóch lat i trzech miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczenie to zostało zaskarżone przez obrońcę apelacją na korzyść skazanego. Po rozpoznaniu środka odwoławczego Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 14 listopada 2017 r. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Wyrok ten zaskarżył kasacją Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, zarzucając mu rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. polegające na pominięciu całokształtu okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia wynikających z materiału dowodowego dotyczącego przebiegu postępowania wykonawczego prowadzonego wobec skazanego A. D. w sprawie o sygn. IX K [...] /11 Sądu Rejonowego w S. i w konsekwencji błędnym przyjęciu, iż orzeczona wydanym w tej sprawie wyrokiem kara 2 lata pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby została prawomocnie zarządzona do wykonania, w następstwie czego doszło do wadliwego, bo z rażącym naruszeniem art. 75 § 4 k.k. i art. 85 § 2 k.k., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., połączenia tej kary, pomimo iż upłynął termin umożliwiający jej wykonanie, a nadto nieuwzględnienia — wbrew treści art. 410 k.p.k. i art. 85 § 2 w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. — że kara łączna 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w S. w sprawie o sygn. III K [...] /15, która objęta została węzłem kary łącznej — w dacie orzekania przez Sąd odwoławczy — była już wykonana, co finalnie doprowadziło do naruszenia przepisu art. 572 k.p.k., gdyż nie zachodziły warunki do wydania wyroku łącznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna — i to w stopniu oczywistym, co upoważniało do jej rozpoznania i uwzględnienia przez Sąd Najwyższy na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.).

Rację ma Autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia wskazując na to, że utrzymanie przez Sąd odwoławczy w mocy orzeczenia zaskarżonego apelacją nastąpiło w niniejszej sprawie z rażącym naruszeniem przepisów art. 433 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k. oraz art. z 410 k.p.k., a naruszenie to miało — *in concreto* — istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, bowiem doprowadziło do utrzymania w mocy wyroku łącznego w sytuacji, w której nie zachodziły podstawy do wydania takiego orzeczenia określone w przepisie art. 85 § 2 *in principio* k.k.

Orzekając w przedmiocie środka odwoławczego sąd *ad quem* w polu widzenia powinien mieć nie tylko zarzuty wyartykułowane przez autora środka zaskarżenia, lecz również przeprowadzić kontrolę odwoławczą w zakresie wynikającym z treści przepisu art. 433 § 1 k.p.k., tj. w zakresie wynikającym z obowiązku rozpoznania apelacji w „granicach zaskarżenia” (przy uwzględnieniu zarówno kierunku zaskarżenia oraz całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej). W realiach procesowych niniejszej sprawy oznaczało to, że Sąd odwoławczy — z uwagi na specyfikę normatywną podstaw do wydania wyroku łącznego — zobligowany był rozważyć, czy w sprawie w okresie pomiędzy wydaniem orzeczenia nieprawomocnego, a datą orzekania w postępowaniu odwoławczym nie doszło do zmiany okoliczności, które stanowiły podstawę do wydania zaskarżonego apelacją wyroku łącznego.

Z treści przepisu art. 85 § 2 *in principio* k.k. wynika bowiem, że podstawą orzeczenia kary łącznej są kary „wymierzone i podlegające wykonaniu [...] w całości lub części kary” za przestępstwa o których mowa w § 1 przepisu art. 85 k.k. Jak podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, użyty w tym przepisie zwrot „kary podlegające wykonaniu” dotyczy takich kar, w stosunku do których nie została zakończona procedura ich wykonania gdy chodzi o karę pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone, przesłanką wykluczającą jej wykonanie jest niewątpliwie upływ okresu próby oraz dalszych 6 miesięcy od

zakończenia tego okresu, o czym mówi art. 75 § 4 k.k. (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2018 r., sygn. IV KK 552/17).

Do zmaterializowania się takiej właśnie sytuacji doszło w niniejszej sprawie. Chociaż postanowieniem Sądu Rejonowego w S. z dnia 19 kwietnia 2017 r. (sygn. X Ko [...] /17, k. 337 akt) zarządzono wykonanie jednej z kar połączonych węzłem kary łącznej, tj. kary orzeczonej wobec skazanego A. D. wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 23 marca 2012 r. (sygn. IX K [...] /11) za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (kara 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat), to postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 października 2017 r. (sygn. VII KZw [...] /17, k. 398 akt), wydanym na skutek rozpoznania zażalenia obrońcy i skazanego na postanowienie w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary, orzeczenie Sądu Rejonowego w S. z dnia 19 kwietnia 2017 r. zostało uchylone, a postępowanie w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania umorzone — na skutek stwierdzenia przez Sąd *ad quem* upływu w dniu 30 września 2017 r. okresu wskazanego w przepisie art. 75 § 4 k.k. Tym samym w dniu wydania orzeczenia zaskarżonego nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wniesionym przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego dezaktualizacji w sposób finalny uległa jedna z podstaw do wydania wyroku łącznego i połączenia dwóch orzeczonych wobec skazanego kar.

Z dniem 30 września 2017 r. upłynął bowiem okres próby, na który warunkowo zawieszono wobec A. D. wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 23 marca 2012 r. oraz dalszych sześć miesięcy od końca tego okresu. Od dnia 1 października 2017 r. niedopuszczalne było zatem zarządzenie wykonania kary, co tym samym oznaczało niedopuszczalność wydania wyroku łącznego, którego przedmiot miałyby stanowić niepodlegająca wykonaniu kara orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z 23 marca 2012 roku.

Niezależnie od tego trzeba przyznać, że trafnie sygnalizuje się w nadzwyczajnym środku zaskarżenia, iż przeszkodą do utrzymania w mocy wyroku łącznego było — ponadto — wykonanie z dniem 18 sierpnia 2017 r. drugiej z kar

połączonych wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w S. z dnia 24 lipca 2017 r., tj. kary łącznej orzeczonej wobec skazanego A. D. wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. III K (...), za ciągi przestępstw z art. 274 k.k. oraz art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 274 k.k. oraz za przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 274 k.k. (por. informację z Aresztu Śledczego w S. na k. 28 akt sygn. III K [...]/17).

Tym samym na skutek nieuwzględnienia przez Sąd *ad quem* z urzędu (w granicach zaskarżenia, ale niezależnie od zarzutów stawianych zaskarżonemu orzeczeniu wyartykułowanych przez autora apelacji) wynikających z akt postępowania okoliczności (tj. faktu niedopuszczalności wykonania jednej z kar objętych węzłem wyroku łącznego oraz wykonania *tempore iudicandi* drugiej z kar połączonych tym orzeczeniem) doszło — w pierwszej kolejności — do rażącego naruszenia przepisu art. 410 k.p.k. W efekcie nie doszło do prawidłowego uruchomienia przez Sąd *ad quem* weryfikacji aktualności warunków normatywnych do wydania wyroku łącznego w sprawie. W konsekwencji utrzymano w mocy wyrok łączny w warunkach braku istnienia podstaw ustawowych do wydania takiego orzeczenia. Tym samym doszło zatem do naruszenia przepisów art. 75 § 4 k.k. i art. 85 § 2 k.k.

(Nawiasowo tylko można wskazać, że rację ma także Autor kasacji gdy twierdzi, że Sąd *a quo* nie uwzględnił dyspozycji przepisu art. 89 § 1b k.k., w myśl której sąd orzekając karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, gdy jedną z łączonych kar jest kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania powinien przyjąć redukcję wskazaną w treści przepisu art. 89 § 1b k.k. i uznać, że miesiąc kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.)

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 listopada 2017 r. oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 25 lipca 2017 r. i — zważywszy na to, że węzłem kary łącznej połączono w postępowaniu tylko dwie kary wymierzone skazanemu A. D., tj. karę orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 23 marca 2012 r. (sygn. IX K [...]/11) oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 14

grudnia 2016 r. (sygn. III K [...]/16), z których to kar jedna w dacie orzekania przez Sąd *ad quem* została wykonana, druga zaś nie mogła zostać wprowadzona do wykonania z uwagi na upływ okresu o którym mowa w przepisie art. 75 § 4 k.k. — postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego umorzył.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k.